

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

1

ПОЛТАВА 2022

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції.
м. Полтава, 27 жовтня 2022 р. Полтава, 2022. 1496 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ВНУКОВА НАТАЛІЯ, д.е.н., професор, професор кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету, провідний науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрнУ, заслужений економіст України

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЄРШОВА НАТАЛІЯ - д.е.н, професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

МУРАВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР - д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

© Автори, 2022

© Кафедра обліку і оподаткування, 2022

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

ЛОЗОВА О.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту

ПОПОВА Є.І., студентка спеціальності 073 «Менеджмент»

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», м. Полтава

НОВИЙ РІВЕНЬ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Бізнес під час війни - це дуже об'ємна тема, яка має дуже багато аспектів для дослідження. Обов'язково треба зауважити, що бізнес у часи війни - це нова площина для роботи менеджерів, економістів, фінансистів, юристів, підприємців та всіх інших професій. Нас ніхто не готував до воєнного життя, не було інструкцій та планів. Зауважимо, що всі данні, стан бізнесу, як і новини - постійно оновлюються і є нестабільними. Потребують постійного аналізу, дослідження та моніторингу.

Тож, з чим зіштовхнувся бізнес та підприємці з початку повномасштабного вторгнення росії на територію України? Зростання цін на сировину, розрив логістичних ланцюгів у виробництві та управлінні, зростання цін на енергоресурси, виїзд робочих кадрів за кордон, втрата майна, втрата складських приміщень, знищення інфраструктурних об'єктів, необхідність релокації, нестабільна економічна ситуація, неможливість довгострокового планування, ускладнений імпорт товарів. З кожним днем цей список трансформується і зазнає змін.

1335

Перше, що ми розглянемо - це заходи, що відбулися на державному рівні. У березні українська влада почала закликати підприємців по можливості запускати бізнес, реанімувати роботу, таким чином запускаючи економіку країни. На виконання доручення Президента Володимира Зеленського Кабмін сформував пакет рішень, які мають підтримати український бізнес під час війни. Прем'єр-міністр Денис Шмигаль 7 березня у своєму відеозверненні зазначив: «Ми звільнимо від сплати ЄСВ фізичних осіб-підприємців I та II групи на час воєнного стану та протягом року після його завершення. Звільнимо підприємства та фізичних осіб-підприємців III групи від сплати ЄСВ за найманих працівників, які були призвані до лав ЗСУ, інших збройних формувань (в тому числі територіальної оборони). Збір буде сплачено за рахунок держави» [2].

Також, була введена нова ставка єдиного податку в розмірі 2% замість 5% — перейти на неї можуть діючі і новостворені ФОП 3 групи. Умовою переходу є річний дохід не більше 10 млрд гривень [1]. Платники цієї групи звільняються від сплати податку на додану вартість, але це не стосується імпортного ПДВ. Сплачуючи податки, бізнес наповнює бюджет, дає робочі місця та забезпечує населення необхідними товарами чи послугами. Бізнес - виконує соціальну місію.

Звернемося до статистики. Відповідно до дослідження Mastercard SME Index (данні станом на 27 вересня 2022 р.), 79% опитаних констатують зменшення обсягів бізнесу. Для половини підприємців таке скорочення сягає від 50% до 99%. Водночас кожному п'ятому підприємцю вдалося зберегти

(19%) або навіть збільшити (2%) обсяги бізнесу порівняно з довоєнним періодом [3]. 61% - продовжують працювати. 41% опитаних прогнозують повернення до довоєнних показників протягом року, 30% вважають, що для цього знадобиться від одного до двох років, а 23% очікують, що зможуть повністю відновитися не раніше ніж, за два-три роки. Серед головних потреб підприємці відзначають нестачу нових замовлень та ринків збуту (56%), коштів на розвиток (33%) та необхідність допомоги з логістикою (23%) [5]. Вагома частина підприємців активно розширюються у напрямку іноземного ринку. 28% працюючих підприємців вже продають свої товари чи послуги за кордон: 16% розпочали закордонні продажі до війни, 12% – після її початку. Українські підприємці найбільше продають свої товари та послуги на ринки США (30%), Польщі (27%), Німеччини (13%), Великої Британії (10%), Литви (10%) та Канади (10%). У рамках дослідження, підприємці виділили ІТ-послуги (49%) як найбільш перспективний напрямок Українського бізнесу у світі. Серед інших потенційних українських перспективних бізнесів назвали: український дизайнерський одяг (28%), крафтові продукти (26%) та прикраси, у тому числі ювелірні (23%) [4].

Закордоном набуває популярності напрямок франчайзингу - організація бізнесу, за якою компанія (франчайзер) передає певній людині чи компанії (франчайзі) право на продаж продукту і послуг цієї компанії. Розширення вітчизняних бізнесів ідей закордоном. Багато підприємців починають бізнес з позначки нуль в інших країнах. Як не дивно, але саме зараз – найкращий час для інновацій. Однією з найпоширеніших тенденцій у бізнесі стала ініціатива, що закликає бізнесменів направляти частину свого прибутку на благодійні збори, «донати», у фонди, на підтримку армії. Тож, підприємці не лише відновили роботу і підтримують економіку України, а й допомагають нашим воїнам та піклуються про переселенців, відмовляються від частини прибутку заради перемоги, створюють робочі місця для ВПО та підтримують інших під час війни.

Основна частина бізнесу - це людські ресурси. Проблема браку кадрів є вирішальною для розвитку, продовження функціонування, побудови бізнесу. На ринку праці маємо ситуацію, що 75% резюме на 25% вакансій [7]. Саме зараз час для роботодавців залучати нові кадри у свою команду. Багато тих, хто перебував за кордоном може залучити свій досвід та знання з закордонного ринку. Досить важливо залучати всі види комунікацій. Комунікацій під час карантинних обмежень навчила нас вдало використовувати онлайн комунікації. Постійний зв'язок з командою - це першочергова задача. Колеги закордоном можуть стати амбасадорами бізнесу у нових місцях проживання - шлях до розширення бізнесу.

Висновки. Кожна компанія має унікальну історію і перебуває в унікальних Бізнес-обставинах. Війна - змінила всі сфери життя, але й дала новий поштовх до розвитку, пошуку ідей, інноваційних рішень. Статистика показує позитивну динаміку, бажання підприємців рухатися далі та працювати на благо країни.

Список використаних джерел:

1. Бізнес під час війни forbes URL: <https://forbes.ua/tags/biznes-pid-chas-viyni>
2. Бізнес в умовах війни: аналітика і прогнози URL: <https://lnu.edu.ua/business-in-wartime/>
3. Бізнес під час війни: яку підтримку запропонувала влада і як виживає бізнес bbc URL: https://news.un.org/en/focus/ukraine?gclid=Cj0KCQjw166aBhDEARIsAMEyZh5U2yUvfUOtWggvD9fWDHpEYx0CW1GMzVvDhGTL7d39yAzyaueeaFUaAIOiEALw_wcB
4. Бізнес під час війни URL: <https://horoshop.ua/ua/blog/biznes-vo-vremya-voyny/>
5. Підтримка українського бізнесу під час війни: пакет рішень від Уряду URL: https://jurliga.ligazakon.net/ru/news/209822_pdtrimka-ukranskogo-bznesu-pd-chas-vyni-paket-rshen-vd-uryadu
6. 20% підприємців зберегли доходи під час війни URL: <https://finclub.net/ua/news/20protsent-pidpriyemtsiv-zberegily-dokhody-pid-chas-viiny.html>
7. Половина підприємців вважають IT-послуги потенційним українським бестселером у світі – дослідження Mastercard URL: <https://www.mastercard.com/news/eemea/uk-ua/>